

Bijeenkomst 2015-04-04

BC Molsbroek

Aanwezig: COUCKUYT Jurgen, CUVELIER Sylvain, DE BACKER Daniël, DEMOL Roland, HOFFMANN Ortwin, MAERTENS Dave, MAES Boudewijn, PARMENTIER Laurian, SPRUYTTE Stef, VAN DE KERCKHOVE Omer, VAN DE VELDE Philippe, VANTIEGHEM Pieter, VERHELST Luc, VERVAEKE Jacques, .

Geëxcuseerd: DE PRINS Willy, DEGRANDE Jori, MERVEILLIE Luc, PLETINCK René, SCHOETERS Fonny, VAN DEN ABBEELE Diederik.

13u30: Inleiding.

De agenda van de namiddag wordt voorgesteld en er wordt overgegaan tot het *Leptidea* project.

13u35-14u50: *Leptidea* project.

door Sylvain Cuvelier

Het VVE WG DV studieproject over de Boswitjes behandelt alleen *Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758), *Leptidea reali* (Reissinger, 1990) en *Leptidea juvernica* (Williams, 1946).

Kort wordt er eerst geschetst dat er een onderscheid is in genitalia. Er komt een kort type genitalia (korte penis + saccus bij de ♂♂; korte ductus bursae bij de ♀♀) voor bij *L. sinapis*. Bij *L. reali* en *L. juvernica* zijn het genitalia van een lang type.

Toen Linnaeus het Boswitje beschreef was dit niet gekend. Het type exemplaar, ♂ bewaard in het British Museum te Londen, werd onderzocht en heeft genitalia van het korte type.

Op basis van genitalia is het helaas onmogelijk om de 2 laatste taxa te onderscheiden.

Binnen de Boswitjes bleken er aan de hand van DNA onderzoek echter drie soorten te zijn. Het taxon met het korte type genitalia was op deze basis ook duidelijk gescheiden. Binnen de *Leptidea* met het lange type genitalia is er een duidelijke opsplitsing in twee soorten en dat heeft geleid tot het onderscheid tussen *L. reali* en *L. juvernica* (Dinca *et al.* 2011). Ook het verschillende aantal chromosomen bevestigt dit onderscheid.

Het zijn soorten die heel erg op elkaar lijken en Mazel (2012) publiceerde een interessante studie waarbij criteria gegeven worden om de 3 soorten Boswitjes, binnen Frankrijk, te onderscheiden op uitwendige kenmerken. In zijn studie heeft Mazel enkel exemplaren vergeleken met onderzochte genitalia en op basis van de verwachte verspreiding om *L. reali* en *L. juvernica* te scheiden.

In zijn publicatie deelt hij de kleurplaten in op basis van het seizoendimorfisme en het geslachtsdimorfisme. De VVE WG DV wil dit testen in een breder Europees kader. De criteria (Mazel 2012) worden uitgebreid bekeken en besproken om de aangegeven kenmerken in de vingers te krijgen. Ter voorbereiding van de workshop die na de pauze doorgaat, wordt ook het toekomstige individueel Excel formulier voor de globale studie voorgesteld. Enkele suggesties uit het ronde tafel gesprek zullen erin worden verwerkt.

14u50-15u10: Opsporing verzocht! Waar zit het Geelsprietdikkopje?

door Pieter Vantieghem

Pieter schetst de historische gegevens van het Geelsprietdikkopje, *Thymelicus sylvestris* (Poda, 1761), aan de hand van de verspreidingskaarten uit de twee Vlaamse atlassen (1999 en 2013) én met recente gegevens uit waarnemingen.be (bekeken op twee manieren: zoals ingevoerd en na controle/filteren van alleen zekere determinaties door het aanwezige bewijsmateriaal).

Recente gegevens uit Nederland en het Verenigd Koninkrijk tonen een duidelijke achteruitgang. De forse achteruitgang van *T. sylvestris* (Poda, 1761) voor Vlaanderen is moeilijk te objectiveren door mogelijke verwarring met het Zwartsprietdikkopje, *Thymelicus lineola* (Ochsenheimer, 1808).

Heel wat observaties kunnen juist zijn maar er ontbreekt bewijsmateriaal.

Door mogelijk, foute determinaties is de achteruitgang van *T. sylvestris* in Vlaanderen misschien wel sterk gemaskeerd.

Pieter wil daar werk van maken en daarom heeft hij in zijn presentatie ook nog eens de primaire en secundaire kenmerken op een rijtje gezet. Terecht wordt ook nog even het verschil met *Ochlodes sylvanus* (Esper, 1777) meegegeven want in het begin van de vliegtijd wordt deze soort ook dikwijls fout ingebracht als *T. sylvestris*. Hij eindigt met een duidelijke oproep: help mee de verspreiding van de sprietdikkopjes in kaart brengen! Twee kaarten geven duidelijk aan in welke regio's er zeker onderzoek nodig is om de situatie op te helderen. De hotline wordt in zijn laatste slide geopend.

Voor zijn presentatie, zie: [Missing](#).

Het is een interessante oproep waar we als VVE WG DV zeker kunnen aan meehelpen via inventarisaties in eigen omgeving alsook in de aangegeven doelregio's.

Medewerking van de VVE WG DV is ook verzekerd om twijfelachtig materiaal dat wordt ingezameld, met zekerheid te determineren op basis van de genitalia.

15u10-15u40: pauze.

15u40-17u00: *Leptidea* piloot project.

door Sylvain Cuvelier

Vijftien Boswitjes uit het materiaal van Vlad Dinca (genitalia en DNA gecontroleerde exemplaren) worden geprojecteerd (boven- en onderzijde). Iedereen bepaalt individueel het geslacht, de generatie en de soort op basis van de criteria van Mazel (2012). Na elke vlinder wordt in groep commentaar gegeven over de kenmerken. Na het oefenen met de vijftien Boswitjes blijkt tijdens de ronde tafel dat er goede scores zijn voor de determinatie, duidelijk beter dan te wijten aan louter toeval.

Er wordt besloten om het materiaal dat Vlad Dinca ter beschikking stelde (ongeveer honderd vlinders) als eerste deel van de studie op te starten.

Al deze exemplaren zullen op een gestandaardiseerde manier worden gefotografeerd en beschikbaar zijn in pdf (één vlinder per pagina) voor iedereen die mee wil doen.

Elke deelnemer zal het Excelformulier invullen en in het najaar wordt dit door iedereen terugbezorgd voor analyse.

17u00-17u15: Varia.

door Sylvain Cuvelier

Bijeenkomsten (BC Molsbroek)

- 05 september: 2 reisverslagen.
- 3 oktober: 1 reisverslag, bespreking van het MMR project *P. malvae*.
- 14 november: 1 reisverslag, bespreking van het jaar 2015 in het project Durme- en Scheldegebied.
- 26 december: Flieflotter2015.

Veldactiviteiten

- Binnenkort zullen de [MRR-projecten voor *Pyrgus malvae*](#) (Drongengoed en Houthulst) van start gaan. In het najaar zal een deel van de oktober bijeenkomst eraan worden besteed.

- Binnen het [project Durme- en Scheldegebied](#) zal op voorhand bij te verwachten mooi weer een oproep gestuurd worden naar de VVE WG DV om er blanco hokken te komen inventariseren. We wachten op een sein van Jurgen.

- Verdere [opvolging van enkele biotopen met *S. w-album*](#) staat gepland. In de omgeving van Eke zal dit doorgaan op zaterdag 20 juni (meer info volgt met een VVE WG DV email). Mogelijk zal ook Philippe Van de Velde hier een activiteit rond organiseren binnen het project Durme- en Scheldegebied.

Driedaagse naar Bitche (NO Frankrijk) van 26-28 juni

De stand van zaken wordt geschetst.

De deelnemers zullen eerstdaags een update ontvangen.

Flieflotter2015

Dit jaar is het Koevinkje als soort aan bod. De twee andere categorieën blijven.

Er wordt nog steeds gezocht naar een vlotte mogelijkheid om de foto's vooraf ter inzage beschikbaar te maken zodat iedereen vooraf al kan evalueren en quoteren.

De inschrijving zal afgesloten worden op 19.xii.2015 om vlotte verwerking mogelijk te maken.

Pas bij de bekendmaking van de beste foto's zal de anonimiteit worden doorbroken.

De Flieflotter2015 gegevens zullen vanaf september op de website worden geplaatst.